OLIY O‘QUV YURTLARI TA’LIM SIFATINI NAZORATINI TASHKIL ETISHI

Kurbanova Gullola Bakhramovna
GulDPI Pedagogika kafedrasi (PhD) katta o‘qituvchi.
kurbanovagullola1@gmail.com
+9989-99-476-63-68
Yursunova Nafisa Yo‘ldoshovna
GulDPI 2-kurs talabasi
yursunovanafisa6@gmail.com +9989- 97- 199-50-09
https://doi.org/10.5281/zenodo.11207077

Annotatsiya. *Maqolada bugungi kunning dolzarb ta’limning muammolaridan biri proffessor-o‘qituvchilarning orasida bo‘lajak o‘qituvchilarning dars mashg’ulotlarini sifatli tarzda tashkil etishda uchraydigan sabablari va yechimlari to‘g’risida so‘z boradi.* talim mussasalarida *o‘quv jarayonini tashkil etish va uning maqsad va vazifalarini amalga oshrishning asosiy elementlarining pedagogik moxiyatlarini tushuntirish qo‘yilgan maqsadga erishish uchun o‘qitishning maqsadi, o‘quv mazmunini, o‘quv vositalari, o‘qitish usullari va baxolashning monitoringini olib borish asosida talimning sifati nazorati tashkil etiladi.*

Kalit so‘zlar: *talim mussasa, o‘quv jarayoni, o‘qitish maqsadi, o‘quv mazmuni, o‘quv vositalari, o‘qitish usullari va baxolash* monitoringi.

ORGANIZATION OF EDUCATION QUALITY CONTROL OF INSTITUTIONS OF HIGHER EDUCATION

Abstract. *The article talks about the causes and solutions of one of the current problems of today's education among the professors-teachers in the qualitative organization of the lessons of the future teachers. to organize the educational process in educational institutions and to explain the pedagogical nature of the main elements of the implementation of its goals and tasks, to carry out monitoring of the purpose of education, educational content, educational tools, teaching methods and evaluation on the basis of which quality control of education is organized.*

Key words: *educational institution, educational process, educational goal, educational content, educational tools, teaching methods and evaluation monitoring.*

ОРГАНИЗАЦИЯ КОНТРОЛЯ КАЧЕСТВА ОБРАЗОВАНИЯ ВУЗОВ

Аннотация. *В статье говорится о причинах и решении одной из актуальных проблем современного образования профессорско-преподавательского состава в качественной организации занятий будущих учителей. организовывать образовательный процесс в образовательных учреждениях и разъяснять педагогическую природу основных элементов реализации его целей и задач, осуществлять контроль цели образования, содержания образования, учебных средств, методов обучения и оценки на основе из них организован контроль качества образования.*

Ключевые слова: *образовательное учреждение, образовательный процесс, образовательная цель, образовательное содержание, образовательные инструменты, методы обучения и мониторинг оценки.*

O‘zbekiston oliy talim muassasalarida o‘quv jarayoning tashkil etilishi va olib borilishi birinchi navbatda boshqaruv mexanizimining to‘g’ri tanlanishiga bog’liqdir. Boshqarishning bosh

vazifalaridan biri o‘quv jarayonlarining tashkil etish va uning sifatini nazoratini olib borishdan iborat.

Shunga asosan talim mussasalarida o‘quv jarayonini tashkil etish va uning maqsad va vazifalarini amalga oshrishning asosiy elementlarining pedagogik moxiyatlarini tushuntirish qo‘yilgan maqsadga erishish uchun o‘qitishning maqsadi, o‘quv mazmunini, o‘quv vositalari, o‘qitish usullari va baxolashning monitoringini olib borish asosida talimning sifati nazorati tashkil etiladi.

Talim muassasalarida talimning sifatini nazoratini olib borishdan oldin, o‘quv jarayoniniilmiy asosda tashkil etishda xar bir raxbar (fakultet dekani) quydagi vazifalarin mazmun va mohiyatini mukammal bilishi va ularning bajarilishini sifat ko‘rsatkichlarini tahlilini olib borish zarur:

- Talimning maqsadlari
- Talimning mazmuni
- Talimning o‘quv vositasi
- Talimning usullari
- Talimda baxolash.

O‘quv jarayonining tashkil etilishdagi ushbts elementlarni xar birini bajarilishini taminlashda aniq maqsadlarga yonaltirilgan rejalar tuzimidagi va belgilangan muddatlarda meyoriy ishlari olib boriladi:

O‘quv jarayoni

Talimning maqsadlari	Nima uchun o‘qitish
Talimning mazmuni	Nimani o‘qitish
Talimning o‘quv vositalari	Nima bilan o‘qtish
Talimiy usullar	Qanday o‘qitish
Talimda baxolash	Qanday baxolash

1 shakl

quv jarayonining tashkiliy mavchad va vazifalaridan kelib chiqqan xolda talim muassasalarida talim mazmuni va sifatini nazoratini olib borish uchun birinchi navbatda Xar bir raxbar (fakultet dekani) va pedagoglar quyidagi ishlarni amalga oshirishlari lozim:

- Talimda boshqaruv mexanizmning ilmiy asosda to‘g’ri tashkil etish;
- Talimda sifat nazoratini tashkil etish;
- Talim sifatini buruvchi omillar;
- Sifat nazoratini olib boruvchilar (dekan o‘rinbosarlari va komissiya).
- Sifatni baxolash mezonlari;
- Nazorat monitoringi va uni yuritilishi;
- Natijalarni baholash va qo‘shimcha tadbirlar belgilash;

Sifat qo‘yilgan maqsadga erishish uchun amalga oshiriladigan ishlarning nazorat va baxolash bo‘yicha olingan natijalarni monitoringi.

Talim muassasalarini moddiy texnik bazasi, o‘quv metodik taminot, zamonaviy o‘quv va laboratoriya jihozlari, pedogoglarning malakalari bilan taminlanishdan asosiy maqsad zamonaviy talim berish va talimning sifati darajasini oshirilishiga qaratilgan.

Zamonaviy o‘quv jihozlari va o‘quv metodik materiallar, didaktik materiallardan dars jarayoni samarali foydalanish va talabalarning nazaraiy bilimlarini oshirishda, amaliy ko‘nikma va malakalarini shakllanishida talimning sifat nazoratini tashkil etish mexanizmlarini fakultet rahbariyati, kafedra mudiri tomonidan ishlab chiqilishi lozim va doimiy ravishda uning monitoringini olib borishdir.

Buning uchun birinchi navbatda fakultet rahbari, mounlari va pedagogik jamoasi tomonidan talim sifatini belgilovchi omillar aniqlab olinishi lozim.

Belgilab olingan omillarni bajarilishi yoki mavjud kamchilik va muammolar fakultet rahbariyati va kafedra mudiri tomonidan bartaraf etilib, talim sifati nazariyasi tuzilishi lozim va ularning xar birining vazifalari belgilab beriladi va bajarish monitoringi olib boriladi.

Talim sifatini belgilovchi omillar

- Pedagogika o‘quv amaliyoti chizmasi
- DTS o‘quv reja o‘quv dasturlari
- Darslik o‘quv qo‘llanmalar
- Pedagoglar
- Talim sifatini belilovchi omillar
- O‘qitishni texnik vositalari
- Fanlar bo‘yicha pedagogik materiallar
- Lobaratoriya va ustaxona jixozlari
- Fanlar bo‘yicha nazariy darslar.

2 shakl

Xar bir talim muassasasida boshqaruv mexanizmi ilmiy asosda tashkil etilgan bo‘lsa, muassasa rahbarining (fakultet dekanining) asosiy vazifalaridan biri talim mazmuni va sifat ko‘rsatkichlarini oshirishga rejalari aniq maqsadlarga yo‘naltirilgan bo‘lsa, shu talim muassasalarida talimning sifat nazoratini tashkil etish va uning monitoringini olib borish mexanizmlari ham ishlab chiqilgan bo‘lsishi kerak.

Buning uchun rahbar o‘zining movunlari, pedagoglar jamoasining talim sifatini oshirishga qaratilgan asosiy vazifalarini ishlab chiqishi va bu vazifalarni bajarilishi monitoringini olib borish uchun rahbar nazorati ostida sifat komissiyasi tizimida va talim sifatini belgilovchi omillardan kelib chiqqan holda talim sifatini baholash mezonlarini ishlab chiqadi va shu mezonlar asosida talim sifatini baholab beradi va duch kelingan muammolar bo‘yicha qo‘shimcha chora tadbirlar kiritiladi.

Talimda sifat nazoratini olib borish uchun tegishli bo‘lgan asosiy vazifalarni bajarishga kirishadilar va belgilangan muddatda rahbarga axborot beradi. Talim muassasasida sifat nazoratini olib boruvchilar ishchi guruxning mantiqiy shakl 3 shakl ko‘rinishida bo‘lib gurux a’zolarini bajaradigan vazifalarini mazmuni quyidagilardan iborat.

Talim muassasasida sifat nazoratini olib boruvchilar

Rahbar (dekan)

- O‘.i.p.o‘.i.b.d. movini
- M.m.ch.p.d movini
- Pedagoglar
- Sifat nazorati monitoringi

3 shakl

Talim muassasasida sifat nazoratini olib boruvchilarning vazifalari:

1. <u>Talim sifatini nazoratini tashkil etishda fakultet dekanining vazifalari.</u>

1.1.Talimda sifat nazoratini olib borish mexanizmini ishlab chiqish.

1.2.Talimda sifat nazoratini olib boruvchilarning vazifalarini ishlab chiqadi.

1.3.Nazariy va amaliy mashg’ulotlardan mazmunli tashkil etish va o‘rgatish bo‘yicha shart–sharoitlar yaratish.

1.4.Amaliy mashg’ulotlar o‘tkazish.

1.5.Ish beruvchi korxonalar bilan ijtimoiy xamkorlik olib borish.

1.6.Ichki imkoniyatlardan kelib chiqqan xolda pedagoglarni moddiy va manaviy rag’batlantirish.

1.7.O‘qituvchilarni ijodkorlik, izlanuvchanlik, pedagogik maxoratlarini oshirish bo‘yicha extiyojli malaka oshirish kurslariga jalb qilish.

1.8.Amalga oshirilgan ishlarni monitoringini olib borish, sifat komissiyaga axborot berish.

2. **O‘quv ishlari bo‘yicha fakultet dekanining vazifalari.**

2.1..O‘quv jarayonini tashkil etish mexanizmini tshlab chiqish.

2.2.Pedagoglarning dars o‘tish usullarini tahlil qilish tavsiyalar berish.

2.3.Sifat komissiyasi bilan xamkorlikda pedagoglarning ijodkorligini va pedagogik maxoratlarini baxolash mezonini ishlab chiqish.

2.4.Talimda sifat ko‘rsatkichlari bo‘yicha ijobiy natijalarga erishilgan pedagoglarni moddiy va manaviy rag’batlantirish bo‘yicha raxbarga takliflar kiritish.

2.5.Kasbiy fanlarni o‘qitish bo‘yicha fan to‘garaklarini tashkil etishga rahbarlik qilish va o‘tkazilishini nazoratga olish.

2.6.Fanlarning o‘qitilishidagi yutuq va kamchiliklar bo‘yicha sifat komissiyai bilan xamkorlikda monitoring ishlarni olib borish va rahbariyatga axborot berib borish.

2.7.Talim jarayonini olib borilishida sifat jihatida ijobiy o‘zgarishlar. Talimni metodik taminoti va ulardan foydalanish monitoringini olib borish.

2.8. Har oyda talimda sifat nazoratini olib borish bo‘yicha amalga oshirilgan ishlarni va muammolar xaqida sifat komissiyasiga qisqacha axborot berish.

2.9. Sifat komissiyasi ushbu takliflar va muammolarni hal etish bo‘yicha umumlashgan takliflarni rahbariyatga kiritish.

2.10. O‘quv va pedagogik, ishlab chiqarish amaliyotlari mexanizmlari kafedra mudiri bilan birgalikda ishlab chiqish.

2.11. Amaliyotchi talabalarni zaruriy xujjatlar, rejalar, amaliyot o‘taydigan muassasalar, korxonalarga borish to‘g’risida buyruqlar tayyorlash.

2.12.Ish beruvchi muassasa va korxonalar bilan istiqbol rejalarni ishlab chiqish.

2.13.Amaliyotlar bo‘yicha xisobotga qo‘shimcha ravishda topshiriladigan, xujjatlar majmuasini ishlab chiqish. (kafedra mudiri bilan birgalikda).

3.manaviy marifiy ishlar bo‘yicha fakultet dekani o‘rin bosari.

1.Talim mazmuni va sifatiga manaviy marifiy ishlar bo‘yicha ijobiy tasir ko‘rsatuvchi omillarni mexanizmini ishlab chiqish.

2.Kasb va ixtisosliklar bo‘yicha talabalarni kasbga bo‘lgan qiziqishlarini shakillantirib borish maqsadida turli tadbirlar o‘tkazish. (yo‘nalishlar bo‘yicha)

3. Oliy talim muassasasi, fakultet ichki tartib intizomini, moddiy texnik bazani saqlash va ulardan foydalanish, talabalarning odob– ahloq, kiyinish madaniyati, o‘zaro hurmat va boshqa mavzular bo‘yicha davrv suxbatlarini tashkil etish va o‘tkazish.

4. Soha kasb egalari, fahriylari bilan uchrashuvlar tashkil etish va o‘tkazish.

5.Fanlar bo‘yicha talabalarni darsga qatnashishi tartib-intizomi o‘zlashtirish darajalarini va dars tahlillari bo‘yicha monitoringni olib borish.

4. Pedagoglarning vazifalari.

1. Dars jarayonin tashkil etish va o‘tkazish bilan bog’liq o‘quv xujjatlarini mazmunli ishlab chiqish.
2. Darsning texnologik va xaritalarini tayyorlash.
3. Dars jarayonlarini talabalar egallashgan kasb va ixtisosliklarga mos bo‘lgan misollar bilan tushintirish.
4. Talabalarning o‘zlashtirish davomatlarini xisobga olgan xolda o‘qitish metodlarini tanlash.
5. Talabalarni psixologik xususiyatlarini to‘liq bilish va ishlarni xisobga olgan xolda darsni tashkil etishi.
6. Talabalarning o‘z fanga bo‘lgan qiziqishlarini oshirish maqsadida fan mavzulariga mos ravishda kichik guruxlar tashkil etilishi va amaliy torshiriqlar berib, ularni mustaqil ishlashga yo‘naltirish .
7. O‘z fani bo‘yicha talabalarni o‘zlashtirishi va sifat ko‘rsatkichlarining monitoringini olib borish.
8. O‘z fani bo‘yicha o‘quv–metodik taminoti, didaktik materiallar to‘plash va dars jarayonida samarali foydalanish.

5.Kafedra mudirining vazifalari.

1. Talim sifatini baholash ishlarini ishlab chiqish.
2. Talim mazmuni va amaliy ko‘rsatkichlarni oshirish bo‘yicha amalga oshiriladigan va amalga oshrilishi zarur bo‘lgan ijobiy va ijodiy ishlar xaqida mahsus seminarlar tashkil etish.
3. O‘qituvchilar uchun dars o‘tish metodlari, pedagogik maxoratlarini oshirish. Ijodkorlik va izlanuvchanliklarini oshirish bo‘yicha yo‘riqnomalar ishlab chiqish.
4. Fanlarni o‘qitilishini, talabalarni o‘zlashtirishlari va sifat ko‘rsatkichlari bo‘yicha monitoring ishlarini olib boradi.
5. Malaka oshirish kurslarida qatnashib kelgan o‘qituvchilar ishtirokida seminar tashkil etish va talim jarayonini tashkil etishdagi o‘rganilgan yangiliklarni kafedra jamoasiga etkazish.
6. Doimiy ravishda mutaxassislik va ixtisoslik fanlarini o‘qitish jarayonlari taminlanadi va o‘qitishning texnik vositalaridan foydalanish darsni tahlilini olib borish va tavfsiyalar ishlab chiqish.
7. Talim mazmuni va sifat ko‘rsatkichini oshirish bo‘yicha umumiy natijalarga erishayotgan o‘qituvchilarni moddiy va manaviy rag’batlantirish bo‘yicha rahbargariyatga takliflar kiritishi.